

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

žalobce: L. K.

proti

žalované: Vězeňská služba ČR, Věznice Valdice
sídlem nám. Míru 55, Valdice

v řízení o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Krajskému soudu v Hradci Králové byla dne 20. 6. 2017 doručena žaloba proti nezákonnému zásahu správního orgánu, podaná dle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Žalobce spatřoval nezákonný zásah v tom, že rozhodnutím ředitele žalované ze dne 14. 6. 2017 byla odsouzenému P. K., uložena povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 5-2017 v částce 1500 Kč, a to do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Srážka z přijatých peněz byla provedena dříve, než samotné rozhodnutí nabylo právní moci a stalo se vykonatelným. Takto byly strženy peníze, které jsou

postiženy výkonem rozhodnutí ve prospěch žalobce (na základě usnesení Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, č. j. 128 E 64/2015-34).

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

2. Žalobce nejprve poukázal na § 9 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů (dále jen „vyhláška o srážkách z odměn odsouzeného“), a na úpravu obsaženou v § 152 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „trestní řád“). Konstatoval, že neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody jsou pohledávkou spojenou s trestním řízením uvedenou v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“).
3. Namítl, že rozhodnutí ředitele žalované je předběžně vykonatelné uplynutím lhůty ke splnění povinnosti. Žalovaná však provedla dne 14. 6. 2017 srážku z přijatých peněz odsouzeného P. K. ve výši 1 500 Kč na základě rozhodnutí ředitele žalované, které tohoto dne nebylo ani předběžně vykonatelné. Žalovaná navíc provedla srážku bez vydání exekučního příkazu k daňové exekuci, avšak peníze zaslané odsouzenému do věznice lze postihovat pouze daňovou exekucí prováděnou podle zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (dále jen „daňový řád“). V této souvislosti poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16. Uvedený nezákonný zásah žalované způsobil zkrácení vyplacení pohledávky žalobci o 1 500 Kč.
4. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby soud rozsudkem „*I. určil nezákonnost zásahu spočívajícího ve srážce z přijatých peněz odsouzeným P. K., provedené dne 14. 6. 2017 žalovanou pro rozhodnutí ředitele Věznice Valdice ze dne 14. 6. 2017 k plnění ve výši 1 500 Kč, kdy toto rozhodnutí dne 14. 6. 2017 nebylo ani předběžně vykonatelné. II. Zakázal žalované, aby v porušování žalobcova práva pokračovala a nezákonný zásah opakovala. III. Prikázal žalované, aby obnovila stav před nezákonným zásahem*“.
5. Krajský soud obdržel dne 3. 7. 2017 doplnění žaloby, ve kterém žalobce na pokyn soudu uvedl, v čem spatřuje přímé zkrácení svých práv. Žalobce byl zkrácen při vyplacení pohledávky žalovanou o 1 500 Kč, byl tedy zkrácen v právu vlastnit a užívat majetek. Tím je dle názoru žalobce dána jeho aktivní legitimace.
6. Dne 27. 6. 2018 krajský soud obdržel další doplnění žaloby, v němž žalobce opětovně poukázal na nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1351/16. Dále odkázal na § 16 odst. 5 a na § 18 odst. 3 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 43/2010, o postupu při rozúčtování odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody a v ústavu zabezpečovací detence zaměstnány, o úhradě nákladů spojených s výkonem vazby a trestu odnětí svobody a o evidenci finančních prostředků obviněných a odsouzených (dále jen „nařízení generálního ředitele VS ČR č. 43/2010“), a na usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 5. 2018, č. j. 26 Co 140/2018 – 52, v němž se krajský soud zabýval výkladem § 25 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.
7. Dne 13. 9. 2018 krajský soud obdržel podání označené jako doplnění žalob v této a v několika dalších věcech (vedených u zdejšího soudu). Žalobce v zásadě zopakoval

svou již dříve uvedenou argumentaci, doplnil ji poukazem na usnesení Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově ze dne 27. 6. 2018, č. j. 128 E 64/2015-270 (kterým byl zamítnut návrh povinného K. na zastavení výkonu rozhodnutí). Žalobce také nově poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2017, č. j. 6 As 317/2017 – 38. Podle žalobce nejsou jeho pohledávky proti P. K. a J. T. pohledávkami vyjmenovanými v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a v evidenci žalované jsou u povinných jedinými pohledávkami. Pro tyto pohledávky se tak provádí srážky z druhé poloviny přijatých peněz z tzv. podúctu „O“, a to tak, aby ze součtu všech přijatých částek v kalendářním měsíci byla povinnému ponechána částka 100 Kč na podúctu „O“. Zůstatek této poloviny přijatých peněz je žalovaná povinna vyplatit žalobci. Žalobce zároveň změnil u všech svých žalob dotčených předmětným doplněním návrh výroku rozsudku tak, že *„I. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na pohledávku proti povinnému P. K. částku rovnající se polovině součtu přijatých částek v kalendářním měsíci, ke kterému se každá žaloba vztahuje, zkrácenou o 100 Kč“* a *„II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na pohledávku proti povinnému J. T. částku rovnající se polovině součtu přijatých částek v kalendářním měsíci, ke kterému se každá žaloba vztahuje, zkrácenou o 100 Kč“* [pozn. soudu – poukaz na pohledávku žalobce proti J. T. a navržený petit odkazující na danou pohledávku se týkají jiných věcí vedených u zdejšího soudu].

8. Ve dnech 19. 9. 2018 a 24. 10. 2018 krajský soud obdržel další sdělení žalobce, která však obsahují v zásadě pouze shrnutí jeho argumentace uplatněné ve výše uvedených podáních.

III. Shrnutí vyjádření žalované

9. Žalovaná ve vyjádření k žalobě konstatovala, že žalobcem uváděný povinný P. K. je příjemcem invalidního důchodu 3. stupně, od 1. 1. 2017 pobírá invalidní důchod ve výši 5 875 Kč. Z konta úložek P. K. jsou v současné době prováděny finanční srážky pouze na pohledávku ve prospěch žalobce (oprávněného L. K.), a to na základě výkonu rozhodnutí příkázáním peněžité pohledávky nařízeného usnesením Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově č. j. 128 E 64/2015-34. ČSSZ zaslala dne 16. 5. 2017 P. K. do věznice částku 5 875 Kč, která byla převedena na jeho účet vedený věznicí a rozdělena v souladu s § 18 odst. 2 nařízení generálního ředitele VS ČR č. 43/2010 na dvě poloviny (jedna polovina na konto „O“, druhá polovina na konto „R“). Z konta s označením „R“ bylo dne 14. 6. 2017 srážkou z přijatých peněz uhrazeno 1 500 Kč na náklady výkonu trestu za období 5-2017. Zbylá částka ve výši 1 437 Kč byla poté převedena z konta „R“ na konto „O“, odkud byla odeslaná žalobci.
10. K vykonatelnosti rozhodnutí ředitele věznice o uložení povinnosti uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody žalovaná uvedla, že i kdyby P. K. podal stížnost proti danému rozhodnutí, tak tato případná stížnost nemá podle § 9 odst. 2 vyhlášky o srážkách z odměn odsouzeného odkladný účinek.
11. K tvrzení žalobce, podle něž věta druhá § 18 odst. 3 nařízení generálního ředitele VS ČR č. 43/2010 je v rozporu se zákonem, žalovaná uvedla, že dané nařízení bylo vydáno podle § 1 odst. 2 zákona č. 555/1992 Sb., v návaznosti na vyhlášku o srážkách z odměn odsouzeného a zákon o výkonu trestu odnětí svobody.
12. Žalovaná má za to, že při příjmu peněz zaslaných do věznice P. K. a při dalším nakládání s nimi postupovala v souladu s § 25 odst. 1 a § 25 odst. 4 zákona o výkonu

trestu odnětí svobody, ve spojitosti s § 5 odst. 1 a § 18 nařízení generálního ředitele VS ČR č. 43/2010. Ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody představuje omezení dispozice odsouzeného s penězi zaslanými mu do věznice v případě, kdy má neuhrazené pohledávky, jejichž výčet je v tomto ustanovení uveden. Odsouzený smí v takovém případě použít k nákupu potravin, věcí osobní potřeby a nadstandardní zdravotní péče pouze polovinu peněžních prostředků. Zbývající část pak může užít jen na úhradu zde uvedených pohledávek.

13. K doplněním žaloby se žalovaná vyjádřila dne 15. 10. 2018. Vyslovila nesouhlas se závěry, které žalobce vyvozuje z jím citované judikatury, a setrvala na svém stanovisku, že žaloba by měla být zamítnuta jako nedůvodná.

IV. Posouzení věci krajským soudem

14. Krajský soud se zabýval podanou žalobou v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu třetího soudního řádu správního. O věci samé rozhodl bez jednání, neboť žalobce i žalovaný k takovému projednání věci udělili souhlas dle § 51 odst. 1 s. ř. s.
15. Krajský soud nejprve považuje za vhodné uvést, že obdobnou žalobou se zabýval již v rozsudku ze dne 26. 4. 2018, č. j. 31 A 1/2017 – 49 (žalobce v dané věci napadal postup žalované při provedení srážky z peněz, které P. K. obdržel ve věznici, kdy se jednalo o srážku nákladů výkonu trestu odnětí svobody za období 4-2017 v částce 1 500 Kč). Uvedeným rozsudkem zamítl žalobu z následujících důvodů:

„Mezi účastníky není sporu o skutkovém stavu. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že odsouzený P. K. je příjemcem invalidního důchodu a že z konta úložek daného odsouzeného jsou prováděny finanční srážky na pohledávku ve prospěch žalobce (oprávněného L. K.) na základě výkonu rozhodnutí přikázáním peněžité pohledávky. V posuzovaném období obdržel P. K. do věznice částku 5 875 Kč, která byla převedena na jeho účet vedený věznicí, rozdělena na dvě poloviny (jedna polovina na konto „O“, druhá polovina na konto „R“). Dne 12. 5. 2017 ředitel Věznice Valdice vydal rozhodnutí, kterým na základě § 35 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody uložil P. K. povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 4-2017 ve výši 1 500 Kč. Též dne byla provedena srážka ve výši 1 500 Kč z konta „R“ P. K. (viz výše bod 11). Tyto skutečnosti vyplývají rovněž z žalovanou předloženého správního spisu.

Žalobce nerozporuje, že P. K. měl, coby odsouzený, povinnost hradit náklady výkonu trestu. Nijak nezpochybňuje ani výpočet stanovené úhrady za předmětný měsíc (1 500 Kč). Napadá v podstatě pouze postup zvolený žalovanou při provádění srážek z peněžních prostředků, které P. K. ve věznici obdržel.

Žalobce napadl postup žalované žalobou proti nezákonnému zásahu. Soudní ochrany proti nezákonnému zásahu se lze ve správním soudnictví domáhat v řízení podle § 82 a násl. s. ř. s. Dle § 82 s. ř. s. „[k]aždý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, se může žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný“ (podtržení doplněno krajským soudem).

Pod pojmem „zásah“ ve smyslu § 82 s. ř. s. se rozumí velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jedná se obecně o úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž

směřují. Tyto osoby jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického pokynu či příkazu.

Žalobce podal žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, který měl spočívat v tom, že žalovaná provedla srážku na úhradu nákladů výkonu trestu z peněžních prostředků P. K., a to na základě rozhodnutí ředitele věznice (dle názoru žalobce na základě rozhodnutí nepravomocného a nevykonatelného). Pokud však žalovaná neučinila žádný úkon vůči žalobci, který by jej zavázal něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, nelze předmětné jednání žalované hodnotit jako zásah směřující přímo proti žalobci, nebo tak, že v jeho důsledku bylo proti žalobci přímo zasazeno.

Žalobcem tvrzený zásah se dotýkal primárně práv P. K. a srážek prováděných žalovanou z jeho finančních prostředků. Skutečnost, že tím byl sekundárně dotčen i žalobce, neboť se jednalo o finanční prostředky, které byly postiženy výkonem rozhodnutí ve prospěch žalobce, nepředstavuje přímé dotčení právní sféry žalobce. Podle § 2 s. ř. s. je úkolem soudů ve správním soudnictví poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob, nikoli provádět jakýsi všeobecný dozor nad činností orgánů veřejné správy. Bylo tedy na P. K., aby se proti předmětnému postupu žalované bránil, nemůže to za něj činit žalobce, jehož práva postupem žalované přímo dotčena nebyla. Krajský soud nicméně zdůrazňuje, že nijak nehodnotí zákonnost postupu žalované vůči P. K. Mohl by tak učinit pouze v případě, že by P. K. sám podal proti postupu žalované (v zákonem stanovené lhůtě) žalobu.

Krajský soud tedy dospěl k závěru, že nebyla splněna jedna ze základních podmínek pro případné poskytnutí ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu, a to, že by šlo o úkon, který míří přímo proti právům žalobce, případně o úkon, v jehož důsledku je přímo zasazeno do žalobcových práv a právem chráněných zájmů. Tvrzený zásah není způsobilý zasáhnout do veřejných subjektivních práv žalobce přímo, jak požaduje zákon.“

16. Podle názoru krajského soudu není důvod se od těchto závěrů odchylovat. Také v nyní posuzované věci se žalobcem tvrzený zásah dotýkal primárně práv P. K. a srážek prováděných žalovanou z jeho finančních prostředků (jediný rozdíl spočívá v tom, že nyní se jedná o srážku nákladů výkonu trestu odnětí svobody za období 5-2017). Tvrzený zásah tak není způsobilý zasáhnout do veřejných subjektivních práv žalobce přímo, jak požaduje zákon (§ 82 s. ř. s.). Na uvedených závěrech nemohou nic změnit ani žalobcem v jeho podáních odkazovaná rozhodnutí krajského soudu, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, která se zabývají výkladem právní úpravy vztahující se k povinnosti odsouzených hradit náklady výkonu trestu odnětí svobody. Z těchto rozhodnutí nijak neplyne, že by odsouzený (žalobce) byl aktivně legitimován k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, který má spočívat ve způsobu, jakým žalovaná provedla srážku na úhradu nákladů výkonu trestu z peněžních prostředků jiného odsouzené (P. K.). Právě v tom spočívá podstata žalobcem tvrzeného zásahu i v nynější věci, což nelze zastřít ani změnou žalobního petitu provedenou doplněním žaloby ze dne 13. 9. 2018.

V. Závěr a náklady řízení

17. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné žalobcem jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s.

18. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 31. října 2018

JUDr. Magdalena Ježková
předsedkyně senátu